

FORBRUGERRÅDET

TÆNK

Digitalisering og Retssikkerhed

- Skatteministeriets Retssikkerhedskonference 25. marts 2010

Anette Høyrup

Jurist

Forbrugerrådet

Fordele ved digitaliseringen

- **Fleksibel** kontakt til det offentlige
- **Effektivisering** ved myndighedernes genbrug af data
- **Gennemsigtighed** ved adgang til egne data

Ulemper – privatlivsbeskyttelsen under pres

- Flere personer har **nem adgang** til flere data om flere
(jf. regeringens digitaliseringsstrategi 2007-2012 med mål om ”Digital udveksling af data på tværs af myndigheder og sektorer”)
- Følsomme, **individuelle profiler** skabes
hvis mulighed for adgang til en samlet datamængde om den enkeltes sundhedsforhold, økonomi og straffeforhold
- Øget **misbrugsrisiko**
Ex. fra Sverige hvor 20 sygeplejersker forskellige steder i landet tjekkede medieomtalt persons journal, politiets læk til pressen mv.

Ulemper - "IT-svage" borgere hægtes af

- **40%** af befolkningen betragtes som svage eller mindre svage it-brugere
(jf. Danmarks statistik 2009)
- Elektronisk tinglysning **uden alternativ**
(pr. 8. september 2009)
- Krav om håndtering af digital signatur
(jf. strategikrav om at al kommunikation med SKAT skal foregå digitalt i 2012)

Løsninger

- **Privatlivsbeskyttelse** skal indarbejdes i ny teknologi
 - sikres teknisk at rette person har adgang til rette oplysninger
 - brug af pseudonymer i fælles databaser
- Myndighederne **skal** lave en privacy-analyse = **PIA**
- Borgerne skal have **kontrol** med egne data
- Effektiv **logning** og **større sanktioner** ved misbrug
 - I den offentlige sektor udtaler Datatilsynet kun kritik, ingen praksis for erstatning

Løsninger

- **Alternativ kontakt** til det offentlige
 - digital kommunikation skal være et tilbud, ikke en pligt
- **Bred og gratis** adgang til egne oplysninger
 - (ex. på opkrævning fra kommercielt foretagende for at patient kunne gense tidligere e-mailkorrespondance med lægen)

Forbrugerrådets analyse om digitalisering i det offentlige, jan. 2010

- 95% bruger nettet dagligt
- 87% betragter deres it-kundskaber som ok
- 53% har en digital signatur
- 88% af den bruger den og synes det er let (86%)

Forbrugerrådets analyse

- 65% foretrækker digital kontakt med det offentlige
(17% telefonisk, 5% personlig)
- 73% har søgt oplysninger hos det offentlige
- 86% anser muligheden som en service
- 69% vil spørges om lov inden offentlige myndigheder udveksler oplysninger om dem

Forbrugerrådets analyse

- Kun 14% synes, at digital kommunikation skal være en pligt/lovkrav
- Kun 12% synes det vil være et fremskridt, hvis al kommunikation med det offentlige bliver digitalt
- 19% er bekymret for at kommunikation med det offentlige kan føre til misbrug
- Kun 13 % angiver de ved, hvor de skal klage hvis misbrug

Forbrugerrådets konklusioner

- Digitaliseringen er en stor **gevinst**, men den skal ikke påtvinges og **privatlivsbeskyttelsen skal sikres**
- Kendskab til persondataloven skal øges, herunder tilsynet heraf
- Myndigheder skal indtænke **privacy** i it-systemer
- Myndigheder skal lave privacy-vurderinger/ **PIA**